

Dabas aizsardzības
pārvalde

Kompensācijas par lāču nodarītajiem postījumiem biškopībai

2023. gada 23. februāris

Dabas aizsardzības
pārvalde

Saturs

1. Kompensāciju mehānisma tiesiskais pamats
2. Fakti un skaitļi
3. Normatīvais regulējums:
 - Nosacījumi kompensācijas pieprasīšanai un pieteikšanās kārtība
 - Terminī
 - Nosacījumi kompensācijas piešķiršanai
4. Zaudējumu apmēra noteikšana
5. Citas ar MK 18.02.2021 noteikumiem Nr.114 ieviestās izmaiņas
6. Jautājumi un komentāri

Dabas aizsardzības
pārvalde

Kompensāciju mehānisma tiesiskais pamats

- Sugu un biotopu aizsardzības likuma 10. panta pirmā daļa:

*Zemes īpašniekam vai lietotājam ir **tiesības saņemt** no valsts budžetā šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem **kompensāciju par īpaši aizsargājamo nemedijamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem Ministru kabineta noteiktajā apmērā**, ja viņš ir veicis nepieciešamos aizsardzības pasākumus un, izmantojot savas zināšanas, prasmes un praktiskās iespējas, ir ieviesis saudzīgas ekoloģiskās metodes, lai zaudējumus novērstu vai samazinātu. Zemes īpašnieks vai lietotājs nav tiesīgs saņemt kompensāciju, ja ir ļaunprātīgi veicinājis viņam nodarīto zaudējumu rašanos vai to apmēra palielināšanos, lai saņemtu kompensāciju.*

Dabas aizsardzības
pārvalde

Fakti un skaitļi

BIŠKOPIĀBA	2020	2021	2022
Kompensāciju skaits	20	8	12
Kompensāciju apmērs (EUR)	17 118	8 981	13 286
LOPKOPIĀBA			
Kompensāciju skaits	0	1	0
Kompensācijas apmērs (EUR)	0	1 582	0

Dabas aizsardzības
pārvalde

Fakti un skaitļi

Lāču veiktie postījumi

2022. gadā:

- izpostītas **86** bišu saimes;
- nodarīti postījumi **28** bišu stropiem.

2021. gadā:

- izpostītas **79** bišu saimes;
- nodarīti postījumi **21** bišu stropam.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Normatīvais regulējums

- Ministru kabineta 2021.gada 18.februāra **noteikumi Nr. 114** “Kārtība, kādā zemes īpašniekiem vai lietotājiem nosakāmi to zaudējumu apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem, un minimālās aizsardzības pasākumu prasības postījumu novēršanai” (**turpmāk – Noteikumi**).
- Stājās spēkā **2021. gada 24.februārī**.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Nosacījumi kompensācijas pieprasīšanai un pieteikšanās kārtība

- Kompensācijai var pieteikties par **ikreizējiem** nodarītajiem postījumiem biškopībai vai lopkopībai.
- Pieteikumu ieteicams iesniegt pēc iespējas ātrāk pēc postījumu konstatēšanas.
- Nodarīto zaudējumu apmēram jāpārsniedz vienas valstī noteiktās minimālās mēnešalgas apmērs (šobrīd = **620 EUR**).
- Zemes īpašniekam vai lietotājam jānodrošina vismaz viens no šādiem **aizsardzības pasākumiem**:
 - nožogotas platības lauksaimniecības dzīvniekiem diennakts tumšajā laikā;
 - suņi;
 - bišu stropu atrašanās cilvēku mītņu tuvumā;
 - vizuālie atbaidītāji (silueti, mulāžas, spīdoši elementi);
 - citi pasākumi (piemēram, repelenti, šķēršļi, tīkli, elektriskie gani), ciktāl tie nav pretrunā ar vides un dabas aizsardzības prasībām.

Dabas aizsardzības
pārvalde

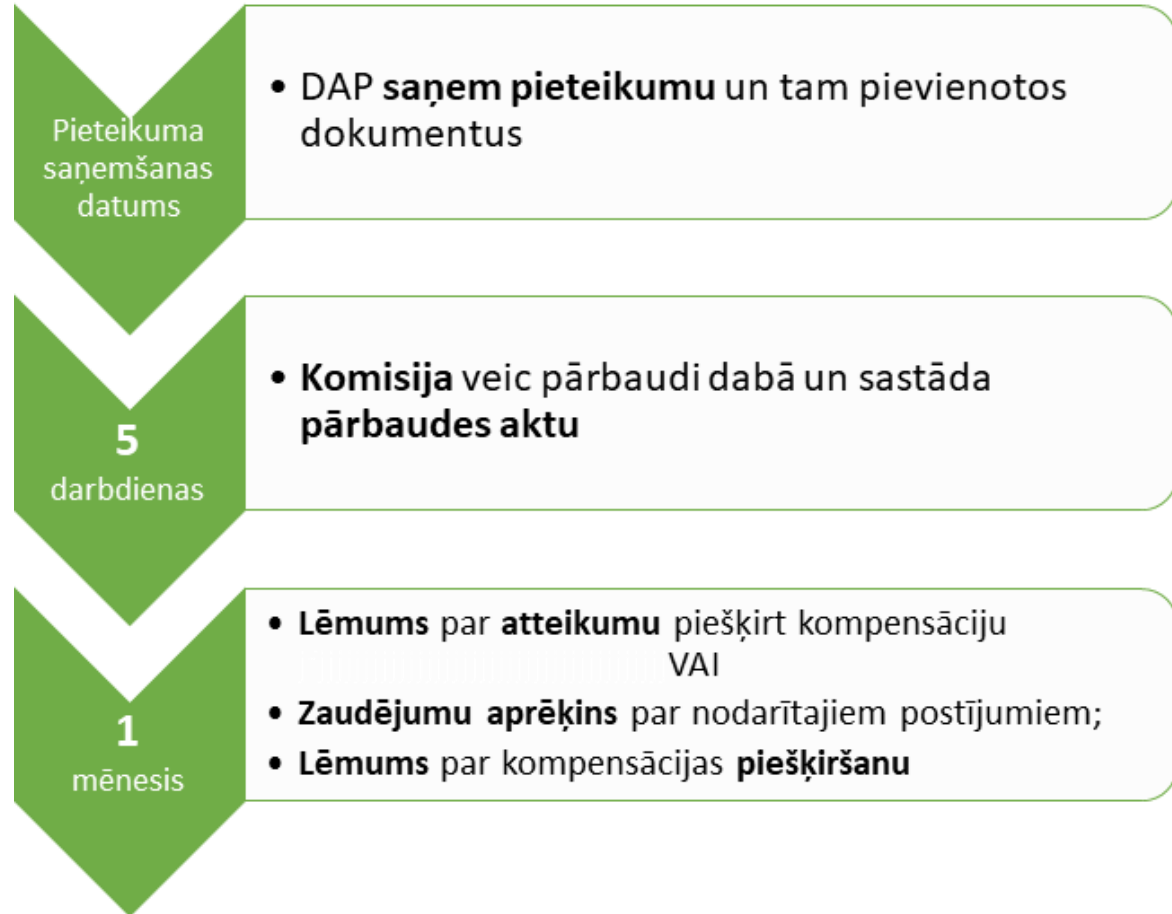
Nosacījumi kompensācijas pieprasīšanai un pieteikšanās kārtība

- Pieteikums kompensācijas saņemšanai par lāča nodarītajiem postījumiem biškopībai vai lopkopībai iesniedzams Pārvaldē – pa pastu, klātienē vai elektroniski.
- Pielikumā jāpievieno:
 - zemes robežu plāns,
 - zemes lietošanas tiesības apliecinošs dokuments (ja attiecināms);
 - pilnvara (ja attiecināms).

Dabas aizsardzības
pārvalde

Termiņi

Dabas aizsardzības
pārvalde

Nosacījumi kompensācijas piešķiršanai

- Biškopībai vai lopkopībai ir nodarīti **būtiski** postījumi.
- Zemes īpašnieks vai lietotājs ir samaksājis **naudas sodus** par pārkāpumiem vides jomā (ja tādi uzlikti), kā arī ir atlīdzinājis videi nodarītos zaudējumus (ja tādi tika nodarīti).
- Zemes īpašniekam vai lietotājam **ar tiesas lēmumu**:
 - nedrīkst būt pasludināts maksātnespējas process;
 - netiek īstenots tiesiskās aizsardzības process;
 - netiek īstenots ārpus tiesiskās aizsardzības process.
- Nav uzsākta **bankrota** procedūra, piemērota **sanācija** vai **mierizlīgums**.
- **Komercedarbība nav izbeigta**, un zemes īpašnieks vai lietotājs neatbilst normatīvajos aktos noteiktiem kritērijiem, lai tam pēc kreditoru pieprasījuma piemērotu maksātnespējas procedūru.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Nosacījumi kompensācijas piešķiršanai

- Zemes īpašnieks vai lietotājs vienlaikus ir to lauksaimniecības dzīvnieku īpašnieks, kuriem nodarīti postījumi.
- Lauksaimniecības dzīvnieki, kuriem nodarīti postījumi, to novietne un ganāmpulks ir reģistrēti Lauksaimniecības datu centrā.
- Lauksaimniecības dzīvnieki, kuriem nodarīti postījumi, ir apzīmēti atbilstoši normatīvajiem aktiem.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Nosacījumi kompensācijas piešķiršanai

Zemes īpašnieks vai lietotājs:

- uz iesnieguma iesniegšanas dienu (ja zemes īpašnieks vai lietotājs ir kapitālsabiedrība) uzkrāto zaudējumu dēļ nav zaudējis vairāk nekā pusi no parakstītā kapitāla;
- uz iesnieguma iesniegšanas dienu (ja kādam no dalībniekiem ir neierobežota atbildība par parādsaistībām) uzkrāto zaudējumu dēļ nav zaudējis vairāk nekā pusi no grāmatvedības uzskaitē norādītā kapitāla;
- ir saņēmis glābšanas atbalstu un tā ietvaros saņemto aizdevumu ir atmaksājis vai ir atsaucis garantiju, vai nav saņēmis pārstrukturēšanas atbalstu;
- (kas nav mazais (sīkais) vai vidējais komersants) pēdējo divu gadu parādsaistību un pašu kapitāla bilances vērtību attiecība nav pārsniegusi 7,5 un procentu seguma attiecība, kas rēķināta pēc ieņēmumiem pirms procentu, nodokļu, nolietojuma un amortizācijas atskaitījumiem, nav bijusi mazāka par 1,0;
- zemes īpašnieks vai lietotājs ir saņēmis atbalstu, kas atzīts par nesaderīgu ar iekšējo tirgu, un minētā atbalsta summa ir atmaksāta pilnībā, ieskaitot attiecīgos procentu maksājumus.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Nosacījumi kompensācijas piešķiršanai

- Tomēr kompensāciju piešķir, ja zemes īpašnieka vai lietotāja juridiskās situācijas cēlonis ir kaitējums, ko nodarījuši īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieki.
- **Sugu un biotopu aizsardzības likuma 10. panta trešā daļa:**
Kompensāciju par īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem nemaksā, ja zemes īpašniekam vai lietotājam ir piešķirti citi valsts, pašvaldības vai Eiropas Savienības maksājumi, kas tieši vai netieši paredzēti par īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem, par kuriem normatīvajos aktos paredzēta kompensācija (..).

Dabas aizsardzības
pārvalde

Biškopībai un lopkopībai nodarīto zaudējumu noteikšana

Pārvalde izveido **komisiju**, kuras sastāvā ir pa vienam pārstāvim no Pārvaldes, Valsts meža dienesta un Pārtikas un veterinārā dienesta.

Komisija:

- veic pārbaudi dabā;
- nosaka postījumus nodarījušo dzīvnieku sugu;
- nosaka tā lauksaimniecības dzīvnieka sugu (šķirni), kuram nodarīti postījumi;
- konstatē to lauksaimniecības dzīvnieku (tai skaitā bišu saimju) skaitu, kuriem nodarīti postījumi, kā arī nosaka bišu stropiem nodarīto postījumu koeficientu;
- pārbauda, vai lauksaimniecības dzīvnieki, kuriem nodarīti postījumi, ir apzīmēti, un bišu saimes, kurām nodarīti postījumi, ir reģistrētas;
- konstatē, vai nodarīto postījumu dēļ lauksaimniecības dzīvnieki (tai skaitā bišu saimes) ir nogalināti vai ievainoti un tādēļ likvidējami;
- konstatē, vai nav ļaunprātīgi veicināta nodarīto zaudējumu rašanās vai to apmēra palielināšanās;
- konstatē, vai ir veikti pieteikumā norādītie aizsardzības pasākumi postījumu novēršanai.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Biškopībai un lopkopībai nodarīto zaudējumu noteikšana

- Līdz komisijas ierašanās brīdim iesniedzējam ir **tiesības veikt nepieciešamos pasākumus, lai novērstu postījumus un novērstu ciešanas lauksaimniecības dzīvniekiem**, kuriem nodarīti postījumi, tai skaitā izmantot veterinārārsta atzinumu kā pierādījumu par īpaši aizsargājamo nemedījamo dzīvnieku sugu nodarītajiem postījumiem lopkopībai vai biškopībai.
- Lopkopībai nodarītos zaudējumus nosaka, ja postījumu dēļ lauksaimniecības dzīvnieki ir nogalināti vai ievainoti un tādēļ likvidējami.
- Biškopībai nodarītos zaudējumus nosaka, ja bišu saimes ir gājušas bojā vai ir likvidējamas.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Biškopībai un lopkopībai nodarīto zaudējumu noteikšana

- Zaudējumu apmēru lopkopībai vai biškopībai nosaka atbilstoši SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" aprēķinātajām attiecīgā lauksaimniecības dzīvnieka vai bišu saimes ieviešanas un uzturēšanas bruto seguma izmaksām par iepriekšējo gadu, ņemot vērā Lauksaimniecības datu centra reģistrā norādīto lauksaimniecības dzīvnieku vecumu un izmantošanas grupu.
- 2022. gadā: **183,10** EUR par bišu saimi

Dabas aizsardzības
pārvalde

Biškopībai un lopkopībai nodarīto zaudējumu noteikšana

- Papildus aprēķinātajam zaudējumu apmēram par biškopībai nodarītajiem postījumiem izmaksā kompensāciju par nopostīto bišu stropu remonta izmaksām, ko aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$B = k \times m, \text{ kur}$$

B – viena bišu stropa remonta izmaksas;

k – bišu stropa postījumu koeficients;

m – nopostītā bišu stropa veida vidējā cena (*euro*).

Stropa postījumu koeficientu pēc Pārvaldes lūguma izstrādāja Latvijas Biškopības biedrība.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Citas ar Noteikumiem ieviestās izmaiņas

- **Noteikumu 3. punkts par kompensācijas apmēru:**

Kompensācijas apmērs nepārsniedz 80 procentus no aprēķinātā zaudējumu apmēra.

- **Noteikumu 3. punkts par apdrošināšanu:**

*Ja zemes īpašnieks vai lietotājs ir saņēmis apdrošināšanas atlīdzību par nodarīto kaitējumu, par kuru tiek piešķirta kompensācija, kopējais kompensācijas un apdrošināšanas atlīdzības apmērs **nedrīkst pārsniegt 100 procentus** no attiecināmajām izmaksām.*

- Par apdrošināšanas faktu zemes īpašnieks vai lietotājs aizpilda apliecinājuma veidlapu.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Citas ar Noteikumiem ieviestās izmaiņas

Ja **kompensācijas apmērs** pārsniedz **60 000 euro** par biškopībā un lopkopībā nodarītajiem zaudējumiem, Pārvaldei jāpublicē kompensācijas saņēmēja vārds un uzvārds vai nosaukums (firma) un īpašuma atrašanās vietas reģions (Kurzemes, Zemgales, Rīgas, Vidzemes, Latgales reģions), kompensācijas apmērs, piešķiršanas datums, nozare un uzņēmuma veids.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Jautājumi vai komentāri?

Paldies!